Haye Sara

[55. Sara'nın Ölümü]

23 1 Sara 127 yaşına kadar yaşadı. Sara'nın yaşamının
yılları [bu kadardı].
2 Sara, Kenaan ülkesindeki Kiryat Arba'da (Hevron)
öldü. Avraam Sara'yı methetmek ve onun için ağla-
mak üzere geldi.
3 Avraam, ölmüş yakınının yanından kalktı ve Het
oğullarına [şunları] söylerek konuştu:
4 "*Ben sizin yanınızda göçmen olarak yaşayan biriyim*"
dedi. "*Bana mezarlık arsası satın ki önümdeki ölmüş
yakınımı gömeyim*".
5 Het oğulları, Avraam'a, kendisine [şöyle] diyerek
cevap verdiler:
6 "*Dinle bizi efendim. Sen bizim aramızda Tanrı'nın bir
başkanısın. Ölmüş yakınını en seçkin mezarlığımıza göm.
Aramızdan hiç kimse, ölmüş yakınını gömmen için mezar-
lığını senden esirgemeyecektir*".
7 Avraam kalktı ve yerel halka – Het oğullarına –
[doğru] eğildi.
8 Onlarla konuşarak "*Eğer önümdeki ölmüş yakınımı
gömmem için gerçekten yardım etmek istiyorsanız, beni
dinleyin ve Tsoar oğlu Efron'a benim adıma ricada bulu-
nun*" dedi.

9 "*Arazisinin kenarındaki kendisine ait olan Mahpela
Mağarası'nı bana satsın. Burayı sizin huzurunuzda, tam
fiyatıyla, mezarlık arsası olarak bana versin*".
10 Efron, Het oğullarının arasında oturmaktaydı. Hiti
[ulusundan] Efron, Het oğullarının huzurunda
Avraam'a, şehir kapısına gelen herkesin duyabileceği
şekilde cevap verdi:
11 "*Hayır; efendim, beni dinle. Sana araziyi verdim.
İçindeki mağarayı da sana verdim. Onu sana yurttaş-
larımın gözü önünde verdim. Ölmüş yakınını göm*".
12 Avraam yerel halkın önünde eğildi.
13 Yerel halkın duyabileceği şekilde Efron'a konuştu:
"*Önce beni bir dinlesen…*" dedi. "*Arazinin parasını veri-
yorum; al benden. Ölmüş yakınımı oraya [ancak sonra]
gömeceğim*".
14 Efron Avraam'a, kendisine [şöyle] diyerek cevap
verdi:
15 "*Dinle beni efendim. 400 gümüş şekel değerinde bir
toprak, seninle aramızda nedir ki? Ölmüş yakınını göm*".
16 Avraam Efron'un demek istediğini anladı. Avraam
Efron'a, Het oğullarının huzurunda konuşmuş olduğu
gümüşü tarttı: tedavülü mümkün şekilde 400 şekel.
17 [Böylece] Efron'un, Mamre'nin bitişiğinde bulunan
Mahpela'daki arazisi – hem arazi, hem içindeki mağa-
ra, hem de arazide bulunan ve çevresindeki tüm
sınırının içinde kalan bütün ağaçlar – [Avraam için]

tartışılmaz mülk olarak onaylandı.
18 Avraam'ın yaptığı bu alım, şehrinin kapısına gelmiş
olan tüm Het oğullarının gözleri önünde [gerçekleş-
mişti].
19 Ve daha sonra Avraam, eşi Sara'yı, Kenaan ülke-
sinde, Mamre'nin (Hevron) bitişiğinde bulunan
Mahpela arazisindeki mağaraya gömdü.
20 Arazi ve içindeki mağara, böylece Het oğullarından
[satın alınıp], Avraam için tartışılmaz mülk olarak,
mezarlık arsası şeklinde onaylanmış oldu.

[56. Yitshak İçin Bir Eş]

24 1 Avraam ihtiyarlamış, yaşı ilerlemişti. Tanrı
Avraam'ı her şeyle mübarek kılmıştı.
2 Avraam, sahip olduğu her şeyi yöneten, evinin baş
hizmetkarına "*Lütfen elini uyluğumun altına yerleştir*"
dedi.
3 "*Oğluma eş olarak, aralarında oturmakta olduğum
Kenaaniler'in kızlarından [birini] almayacağına dair,
Göklerin ve Yeryüzünün Efendisi Tanrı'nın adına sana
yemin ettireceğim.*
4 *Aksine; anayurduma, doğduğum yere gidecek ve oğluma
– Yitshak'a – oradan bir eş alacaksın*".
5 "*Ya [uygun göreceğim] kız, ardımdan bu ülkeye gelmek
istemezse?*" diye sordu hizmetkar. "*Oğlunuzu, ayrılmış
olduğunuz ülkeye geri götüreyim mi?*"
6 Avraam ona "*Bu konuda çok dikkatli ol!*" dedi.
"*Oğlumu sakın oraya geri götürme!*
7 *Beni babamın evinden ve doğduğum ülkeden alan,
benimle konuşup bana 'Bu ülkeyi senin soyuna vereceğim'
sözleriyle yemin eden Göklerin Efendisi Tanrı – O
Meleği'ni senin önünden gönderecektir. Ve sen, [bu saye-
de] oğluma oradan bir eş alacaksın.*
8 *Eğer kız senin ardından gelmeyi istemezse, bu yeminim-
den muaf olursun. Ama oğlumu oraya [hiçbir şekilde] geri
götürmeyeceksin!*"
9 Hizmetkar, elini efendisi Avraam'ın uyluğu altına
yerleştirdi ve bu konuda kendisine yemin etti.
10 Hizmetkar, efendisinin develerinden on tanesini
aldı ve yola koyuldu. Efendisinin en iyi şeyleri elindey-
di. Kalkıp, Nahor'un şehri Aram Naarayim'e gitti.
11 [Buraya ulaştığında] Develerini şehrin dışında,
kuyunun yanında diz üstü çöktürdü. Akşam vaktiydi
– su çeken kadınların [bu amaçla şehirden] çıkış
vakti.
12 [Hizmetkar] "*Ey efendim Avraam'ın Efendisi Tanrı!*"
dedi. "*Lütfen bugün işimi rast getir ve efendim Avraam'a
iyilikte bulun.*
13 *İşte – ben bu su pınarı başında duruyorum ve şehir
halkının kızları su çekmek için çıkıyorlar.*
14 *Eğer, kendisine 'Testini biraz eğ de içeyim' dediğim bir*

kız 'iç; develerini de sulayayım' derse, kulun Yitshak için belirlediğin kız o olacak. Ben de onun yoluyla, efendime iyilikte bulunduğunu bileceğim".
15 Konuşmasını henüz bitirmemişti ki, Rivka çıktı. [Rivka] Avraam'ın kardeşi Nahor'un eşi Milka'nın oğlu Betuel'e doğmuştu. Testisi omzundaydı.
16 Kız son derece güzel görünümlüydü ve bakireydi; hiçbir erkek ona dokunmamıştı. Pınara doğru indi, testisini doldurdu ve yukarı çıktı.
17 Hizmetkar ona doğru koştu ve "*Lütfen testinden biraz su yudumlamama izin ver*" dedi.
18 "*İçin efendim*" diye cevap verdi. Testisini aceleyle eline indirdi ve ona içirdi.
19 İçirmeyi bitirince "*İçmelerini tamamlayana kadar develeriniz için de su çekeyim*" dedi.
20 Aceleyle testisini yalağa boşalttı ve daha su çekmek için [birkaç kez] kuyuya koştu. [Hizmetkarın] Tüm develeri için su çekti.
21 Adam ise ona hayretle bakakalmıştı. Ama Tanrı'nın, görevini başarılı kılıp kılmadığını [kesin olarak] anlamak için sessiz kaldı.
22 Develer içmeyi tamamlayınca, bir *beka* ağırlığında altın bir hızma ve [kızın] kolları için on altın şekel ağırlığında iki bilezik çıkardı.
23 "*Kimin kızısın sen?*" diye sordu. "*Lütfen söyle bana. Babanın evinde geceyi geçirmek için bize yer var mı?*"

24 Ona "*Milka'nın Nahor'a doğurmuş olduğu oğlu Betuel'in kızıyım ben*" dedi.
25 Sonra "*Bizde saman da yem de boldur*" dedi. "*Geceyi geçirmek için yer de [var]*"
26 Adam diz kırıp Tanrı'ya eğildi.
27 "*Efendim Avraam'ın Efendisi Tanrı Mübarek'tir!*" dedi. "*Çünkü [Tanrı'nın] İyiliği ve Doğruluğu, efendimi terk etmedi. Ben – [hala] yoldayım; [ama] Tanrı beni, efendimin kardeşlerinin evine ulaştırdı [bile]!*"
28 Kız, annesinin evine koştu ve bu olanları anlattı.
29 Rivka'nın, Lavan adında bir kardeşi vardı. Lavan adama – dışarıya, pınara doğru koştu.
30 Hızmayı ve kızkardeşinin kollarındaki bilezikleri görmüş, kızkardeşinin '*adam bana şu şekilde konuştu*' şeklindeki sözlerini duymuştu. Adama ulaştığında o hala pınar başında develerin yanında durmaktaydı.
31 [Lavan] "*Gel!*" dedi. "*Tanrı'nın mübarek kıldığı [birisin sen]! Ben evde yer açmış ve develere de yer ayarlamışken, neden hala dışarıda duruyorsun?*"
32 Adam eve geldi ve develerin burunsalıklarını çıkardı. [Lavan] Develere saman ve yem verdi ve hem [Avraam'ın hizmetkarının], hem de onun yanındaki adamların ayaklarını yıkamak için su [sağladı].
33 Önüne yemek koyulduğunda [adam] "*Konuşmamı yapmadan yemeyeceğim*" dedi.
"*Konuş*" diye cevap verdi [ev sahibi].

34 [Adam] “Avraam’ın hizmetkarıyım ben” dedi.
35 “Tanrı, efendime büyük bir bereket bahşetti ve [efen-
dim] zenginleşti. [Tanrı] Ona davar ve sığır, gümüş ve
altın, köleler ve cariyeler, develer ve eşekler bahşetti.
36 Efendim’in eşi Sara, yaşlandıktan sonra, efendime bir
oğul doğurdu ve [efendim] sahip olduğu her şeyi ona
[oğluna] verdi.
37 “Efendim bana [şunları] söyleyerek yemin ettirdi:
‘Oğluma eş olarak ülkesinde oturmakta olduğum
Kenaaniler’in kızlarından [birini] alma.
38 Onun yerine babamın evine – aileme git ve oğluma
[oradan] bir eş al.’
39 “Efendime ‘Ya kız arkamdan gelmezse?’ deyince,
40 bana ‘Önünde yürümüş olduğum Tanrı, Meleği’ni
seninle gönderecek ve görevini başarılı kılacaktır. [Böylece]
Oğluma, ailemden ve babamın evinden bir eş alacaksın.
41 Ancak yeminimden [sadece bir şekilde] muaf olabilir-
sin: Aileme gittiğinde sana [kız] ver-mezlerse, [işte o
zaman] yeminimden muaf olursun.’
42 “Böylece bugün pınara geldim ve efendim Avraam’ın
Efendisi Tanrı’ya ‘Senin için uygunsa, üzerime aldığım
görevimi başarılı kıl’ dedim.
43 ‘şimdi su pınarının başında duruyorum. Bir genç kız su
çekmeye çıktığında kendisine “Lütfen bana testinden biraz
su içir” diyeceğim.
44 Eğer bana “Hem sen iç, hem de develerin için su çeke-

yim” derse, Tanrı’nın, efendimin oğlu için belirlediği eş o
olacak.’
45 “Ben henüz kendi kendime konuşmayı bitirmemişken,
Rivka birden, omuzunda testisiyle çıktı. Pınara indi ve su
çekti. Ona ‘Lütfen bana [biraz su] içir’ dedim.
46 Aceleyle testiyi üzerinden indirdi ve ‘İçin; develerinize
de içireyim’ dedi. İçtim ve develerime de içirdi.
47 “Ağzını arayıp ‘Kimin kızısın sen?’ dedim. ‘Nahor’un
– Milka’nın doğurduğu – oğlu Betuel’in kızıyım’ dedi.
Hızmayı burnuna, bilezikleri de kollarına yerleştirdim.
48 Diz kırıp Tanrı’ya eğildim. Efendimin [küçük] yeğeni-
ni, oğluna almak üzere beni doğru yolda yönelttiği için,
efendim Avraam’ın Efendisi Tanrı’nın ‘Mübarek’ olduğu-
nu dile getirdim.
49 “Ve şimdi; eğer efendime iyilik ve doğrulukla davran-
mak istiyorsanız, bana söyleyin. Aksi takdirde, söyleyin –
ben de sağa ya da sola döneyim”.
50 Lavan, Betuel’le birlikte cevap verdi. “Bu, Tanrı’nın
belirlediği bir durum!” dediler. “Sana kötü ya da iyi diye-
meyiz.
51 İşte Rivka önünde; al ve git. Ve Tanrı’nın konuştuğu
gibi, efendinin oğluna eş olsun”.
52 Avraam’ın hizmetkarı onların bu sözlerini duyduğu
zaman, Tanrı’ya [şükranını belirtmek için] yere kadar
eğildi.
53 Hizmetkar, altın ve gümüş mücevherler ve elbiseler

çıkararak Rivka'ya verdi. Ayrıca, kardeşine ve annesine de değerli hediyeler verdi.
54 O ve yanındaki adamlar, yediler, içti- ler ve geceyi geçirdiler.
Sabah kalktıklarında [hizmetkar] "*Beni yolcu edin; efendime döneyim*" dedi.
55 [Kızın] Kardeşi ve annesi "*Kız bizimle bir yıl ya da on [ay] daha kalsın*" dedi. "*Sonra gider*".
56 [Hizmetkar] "*Tanrı görevimi başarılı kılmışken beni geciktirmeyin*" dedi onlara. "*Beni yolcu edin ve efendime gideyim*".
57 "*Kızı çağıralım ve ona şahsen soralım*" dediler.
58 Rivka'yı çağırdılar ve ona "*Bu adamla gitmek istiyor musun?*" diye sordular.
"*Gideceğim*" diye cevap verdi.
59 Kızkardeşleri Rivka'yı ve refakatçısını; Avraam'ın hizmetkarlarını ve adamlarını yolcu ettiler.
60 Rivka'yı mübarek kıldılar ve "*Kızkardeşimiz! Binlerce onbin [kişilik bir halk] haline gel. Soyun, düşmanlarının kapısını miras alsın!*"
61 Rivka, kızlarıyla birlikte kalktı, develere bindiler ve adamın ardından gittiler. [Böylece] Hizmetkar, Rivka'yı aldı ve yola koyuldu.
62 Yitshak Beer Lahay Roi'den geliş yolunda gelmekteydi. [O sıralarda, Yitshak] Negev bölgesinde oturuyordu.

63 Yitshak akşama doğru, kırda düşünceye dalmak için çıktı. Gözlerini kaldırdı ve birden, yaklaşan develer gördü.
64 Rivka gözlerini kaldırıp Yitshak'ı gördüğünde, devenin üstünden düştü.
65 Hizmetkara "*Kırda bize doğru yürüyen şu adam kim?*" diye sordu.
Hizmetkar "*Efendim odur*" deyince de, peçesini alıp örtündü.
66 Hizmetkar, tüm yaptıklarını Yitshak'a anlattı.
67 Yitshak onu [*Rivka'yı*], annesi Sara'nın çadırına getirdi ve Rivka'yla evlendi. [Rivka böylece] Ona eş oldu ve [Yitshak] onu sevdi. Yitshak [bu şekilde] annesinin [kaybı] ardından teselli buldu.

[57. Avraam'ın Son Günleri]

25 1 Avraam, ismi Ketura olan başka bir kadınla evlendi.
2 [Ketura Avraam'a] Zimran, Yokşan, Medan, Midyan, Yişbak ve şuah'ı doğurdu.
3 Yokşan, şeva ve Dedan'a baba oldu. Dedan'ın oğulları ise Aşurim, Letuşim ve Leumim'di.
4 Midyan'ın oğulları Efa, Efer, Hanoh, Avida ve Eldaa'ydı.
Tüm bunlar Ketura'nın soyundandır.

5 Avraam, sahip olduğu her şeyi Yitshak'a verdi.

6 Avraam'ın odalık-oğullarına ise, Avraam hediyeler verdi. Sonra, [Avraam] henüz sağken, onları doğu yönünde, Doğu ülkesine, oğlu Yitshak'tan uzağa gönderdi.

7 Avraam'ın yıllarının yekünü şöyledir: 175 yıl yaşadı.

8 Avraam son nefesini verip, ileri bir yaşta, yaşlı ve doygun bir şekilde öldü ve halkına katıldı.

9 Oğulları Yitshak ve Yişmael onu, Hiti [ulusundan] Tsoar oğlu Efron'un, Mamre'nin bitişiğindeki arazisine, Mahpela Mağarası'na gömdüler.

10 Avraam'ın Het oğullarından satın almış olduğu arazi – Avraam, eşi Sara ile işte orada gömülmüştür.

11 Tanrı, Avraam'ın ölümünden sonra, oğlu Yitshak'ı mübarek kıldı. Yitshak, Beer Lahay Roi civarında oturdu.

[58. Yişmael]

12 Avraam'ın – Sara'nın cariyesi Mısır'lı Agar'ın doğurduğu – oğlu Yişmael'in soyu bunlardır:

13 Yişmael'in oğullarının isimleri, doğum sırasına göre isimleriyle şunlardır: Yişmael'in ilk doğan oğlu Nevayot, [ayrıca] Kedar, Adbeel, Mivsam,

14 Mişma, Duma, Masa,

15 Hadad, Tema, Yetur, Nafiş ve Kedma.

16 Bunlar Yişmael'in oğullarıdır ve onların sursuz ve surlu şehirlerine verilmiş isimler bunlardır. [Bunlar] Kendi milletleri için oniki reisti.

17 Yişmael'in yıllarının yekünü şöyledir: 137 yıl. Son nefesini verip öldü ve halkına katıldı.

18 [Yişmael'in soyundan gelenler] Havila'dan, Mısır sınırındaki şur'a doğru, [buradan] Aşur'a kadar olan bölgede yaşadılar. Tüm kardeşlerinin toprakları üzerine yerleştiler.